

Harku Vallavolikogu
27.09.2018. a määruse nr 13
lisa 1

HARKU VALLA ARENGUKAVA AASTANI 2037

September 2018

Sisukord

Sisukord	1
Sissejuhatus	2
1 Harku valla lühiülevaade	3
1.1 Valla üldiseloomustus	3
1.2 Peamised arengutegurid ja väljakutsed	4
2 Harku valla strateegia	7
2.1 Põhimõtted	7
2.2 Visioon ja programmid	7
2.3 Valdkondlikud eesmärgid.....	8
2.3.1 Valla juhtimine	8
2.3.2 Avalik kord ja turvalisus	8
2.3.3 Majandus	8
2.3.4 Keskkonnakaitse.....	9
2.3.5 Elamu- ja kommunaalmajandus.....	9
2.3.6 Tervishoid	9
2.3.7 Vaba aeg, kultuur ja religioon	10
2.3.8 Haridus	10
2.3.9 Sotsiaalne kaitse.....	10
2.4 Strateegiakaart	11
3 Arengukava rakendamine	12
3.1 Arengukava seire.....	12
3.2 Tegevused ja investeeringud	14
4 Riskide maandamine	15

Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse arengukava määratleb elukorralduse alused kindlaks määratud perioodiks. Tegemist on strateegilise dokumendiga, mis loob laiapõhjalise raamistikku Harku valla tuleviku kujundamiseks. Selles on majanduslikku, sotsiaalset, kultuurilist ja looduskeskkonda arvesse võttes kokku lepitud eesmärkides ning nende saavutamise viisides.

Kohaliku arengut juhitakse peaaesjalikult nelja olulise dokumendi abil¹, mis on üksteisega tihedalt seotud. Arengukavas määratletakse peamised sihid, kuhu jõuda soovitakse. Samuti tuuakse kavas välja vajalikud tegevused ja investeeringud. Üldplaneering on kohalike arengusoovide ruumiline väljendus. Eelarvestrateegias määratletakse täpsemalt ära finantsid nelja eelseisva aasta kohta ning iga-aastases eelarves leiavad need detailse väljenduse. Seega on arengukava ja üldplaneering olemuslikult üldisemad ning ambitsioonikamad dokumendid, mis võivad sisaldada enam plaane ja soove kui konkreetsed finantsjuhtimise instrumendid eelarvestrateegia ning eelarve.

Arengukava on koostatud aastani 2037, kuna siis lõppevad Harku valla poolt võetud viimased finantskohustused, samuti loob see pikema perspektiivi tunnetuse.

Arengukava koostati perioodil aprill – september 2018. Kava koostamise käigus toimusid mitmed koosolekud ja seminarid, kus osalesid vallavalitsuse, -volikogu, ettevõtjate, kogukondade ja vabaühenduste esindajad:

- Valdkondlikud seminarid 15. ja 16. mail eesmärkide ning tegevuste jaoks sisendi kogumiseks;
- Arenguseminar 13. juunil esialgse strateegia tutvustamiseks;
- Juhtrühma (vallavalitsuse ja -volikogu esindajad) koosolekud vahekokkuvõtete tegemiseks 5. juunil, 26. juunil ja 1. augustil.

Lisaks kohtumistele viidi elanikkonna seas läbi lühiküsitlus perioodil 25. aprill – 18. mai. Küsitlusele vastas enam kui 400 inimest.

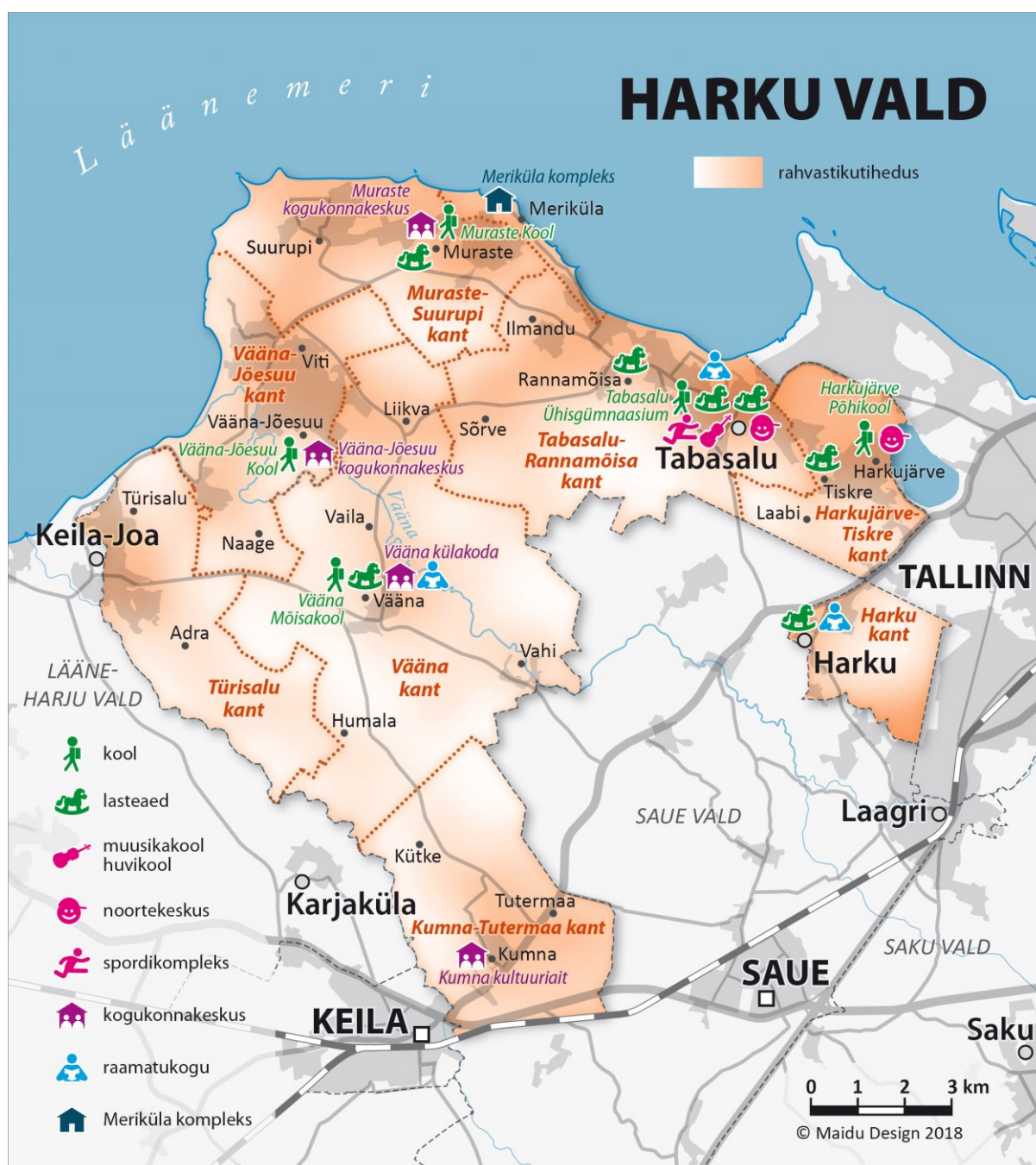
Harku valla arengukava aastani 2037 kinnitati Harku Vallavolikogu määrusega, millel on 4 lisadokumenti ja moodustab seeläbi tervikliku arengukava. Arengukava põhidokument (määruse Lisa 1) koosneb neljast osast. Esimeses osas on välja toodud peamised järeldused valla lähteolukorra analüüsist. Teine osa sisaldab valla visiooni, missiooni, strateegilisi eesmärke ning tegevuste ja investeeringute kava (määruse Lisa 3). Kolmandas osas on ära toodud arengukava rakendamise meetmestik – tulemuslikkuse hindamine ja ajakohastamine. Neljas osa käsitleb arengukava elluviimisega seonduvaid riske. Põhjalikum ülevaade valla profiilist koos rahvastikuproгноosiga moodustab eraldiseisva dokumendi (määruse Lisa 4). Arengukavas on eesmärgid püstitatud vastavalt eelarvestrateegia (määruse Lisa 2) jaotusele. Sama loogikat on järgitud ka valla profiilis. Sel viisil on omavahel vastavuses praeguse olukorra kirjeldus, valdkondlik eesmärk ja valla eelarvestrateegia, mis hõlbustab loetavust.

¹ Arengukava, üldplaneering, eelarvestrateegia ja iga-aastane omavalitsuse eelarve.

1 Harku valla lühiülevaade

1.1 Valla üldiseloomustus

Harku vald on Tallinnast läänes asuv 159,7 km² suurune omavalitsusüksus (vt Joonis 1), mida iseloomustab 22 km pikkune rannajoon ja mitmekesine looduskeskkond. Harku vallas on 2 alevikku (Tabasalu ja Harku) ning 22 küla. Vald on tihedalt lõimunud pealinnapiirkonda, mobiilpositsioneerimise andmetel sõidab üle poole tööealisest elanikkonnast igapäevaselt Tallinna ja teiste regiooni omavalitsusüksuste vahet.

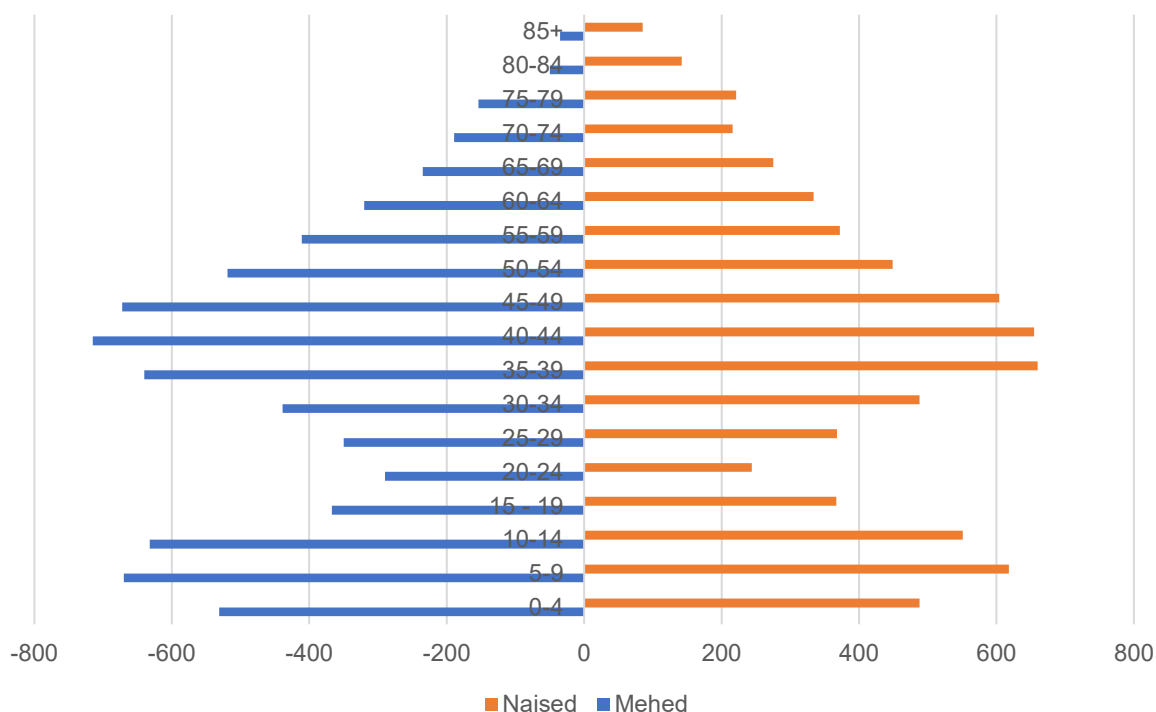

Joonis 1. Harku vald

1.2 Peamised arengutegurid ja väljakutsed

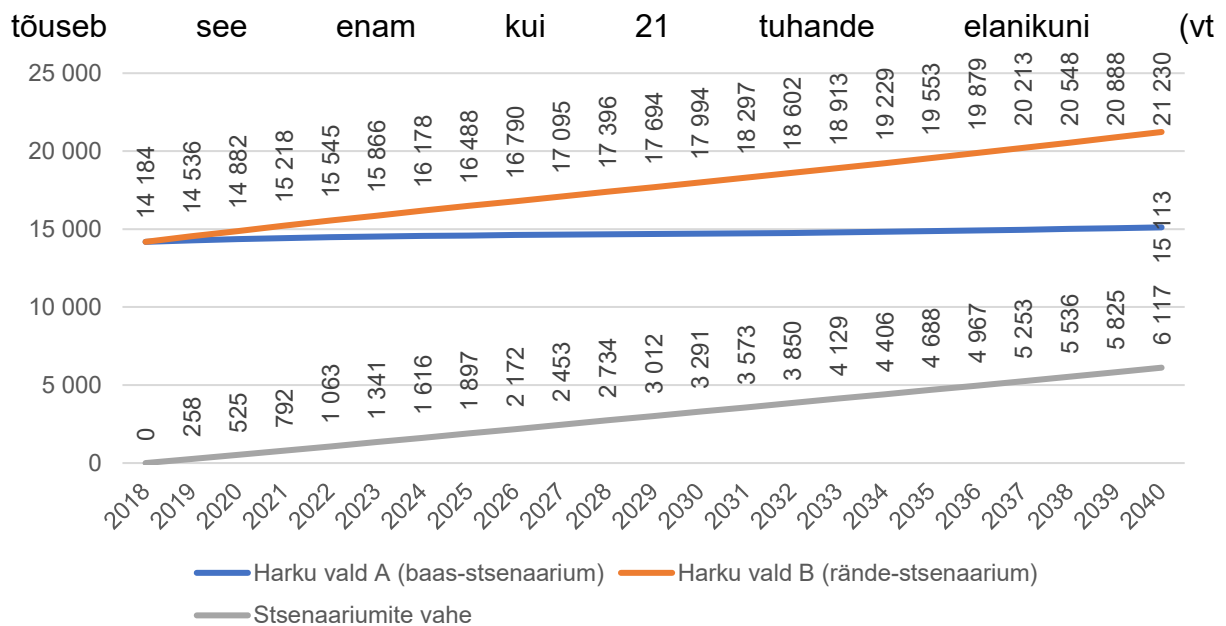
Harku vallas elas 1.01.2018 seisuga 14 356 inimest. 2018. aasta juulis aga juba 14 625 inimest. Perioodil 2013-2018 on valla elanikkond kasvanud 1292 inimese võrra (ligi 10%). Kasv on hoogustunud just eelkõige viimasel kolmel aastal. Seejuures on kõige kiiremini kasvanud kooliealiste (7-18) vanusegrupp (ligi 39% võrra). Samuti on jõudsalt kasvanud pensioniealiste grupp. Lasteaiaealiste grupp on aga kahanenud (ligi 8% võrra).

Sooline struktuur on vallas tasakaalus, vanuseline mitte (vt Joonis 2). Vallas elab 50,3% mehi ja 49,7% naisi. Oluline on aga märkida, et sünditusikka hakkab jõudma väikesearvuline põlvkond, mis tähendab, et lasteaiaealiste laste arvukus hakkab kahanema. Ka juba rahvastiku senine dünaamika viitab sellele. Samas jääb lähiaastatel kooliealiste arvukus jätkuvalt kõrgeks.

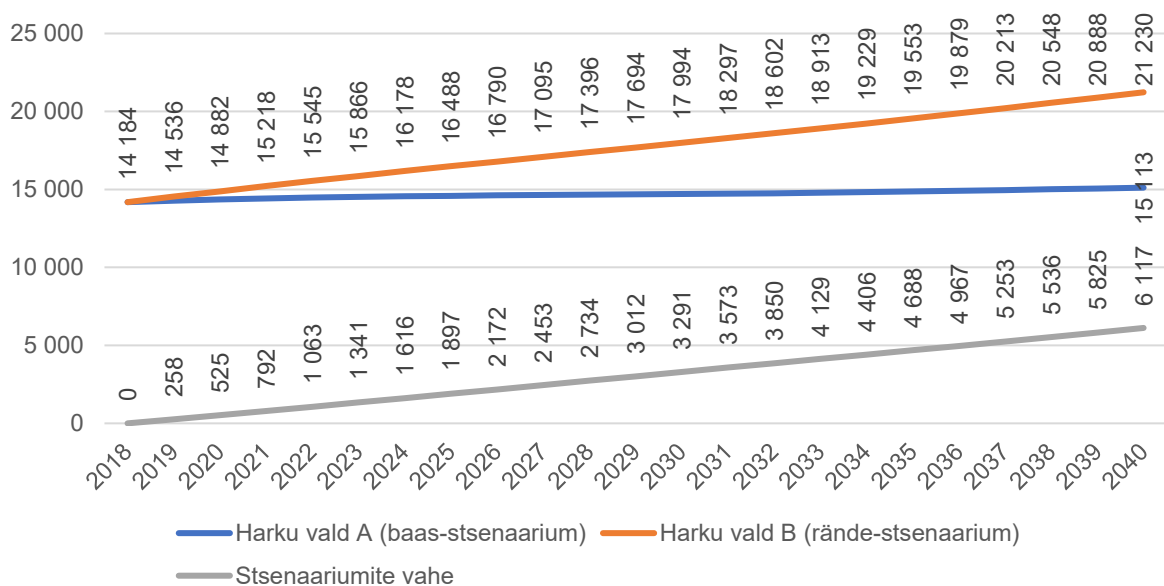

Joonis 2. Harku valla rahvastikupüramiid aastal 2018 (allikas: Rahvastikuregister)

Rahvastikuarengute ennustamiseks koostati arengukava kokkupaneku käigus Harku valla elanike arvu prognoos. Baas-stsenaariumi puhul jääb elanikkonna arvukus enam-vähem praegusele tasemele, rände-stsenaariumi rakendumise korral aga

Joonis 3).

Joonis 3. Harku valla rahvastikuprognosis

Lisaks matemaatilisele rahvastikuprognosisle vaadeldi ka praeguseks kehtestatud ja realiseeritud detailplaneeringuid, mis annavad ülevaate, kuhu ja kui palju võiks potentsiaalselt elanikke lisanduda ehk teisisõnu, kuhu neil oleks teoreetiliselt võimalik elama asuda. Leibkonna suuruseks on arvestatud keskmiselt 2,6 inimest. Planeeringute ülevaatest nähtub, et teoreetiliselt võiks Harku valda lisanduda ligikaudu 7500 elanikku. Suurim osa neist jaguneb 3 asustusüksuse (Harku alevik, Harkujärve ja Tiskre külad) vahel. Liites omavahel praeguse elanike arvu ja planeeringute järgi potentsiaalselt lisanduvate oma, on tulemuseks veidi üle 22 tuhande inimese. Jagades lisanduvate elanike arvu arengukava perioodiga (18 aastat), tähendaks see pisut enam kui 400 inimese lisandumist igal aastal.

Varasemaid kogemusi arvestades on tõenäoline, et mõned planeeringud realiseeruvad osaliselt ja seetõttu elamuühikuid maksimaalses määras välja ei ehitata.

Eeltoodule tuginedes võib väita, et baasstsenaariumi rakendumine ei ole tõenäoline, pigem võib eeldada valla elanikkonna kasvu vastavalt rände-stsenaariumile. Täpsemalt on rahvastikuarengutest võimalik lugeda arengukava lisast (valla profiil).

Peamiseks arenguteguriks ja seejuures väljakutseks ongi rahvastiku arvu kasv. Ühest küljest tähendab see järjest suurenevat tulubaasi, teisest on tarvis leida lahendusi avalike teenuste pakkumiseks. Lisaks suureneb märgatavalt vanemaealise elanikkonna osakaal, mis tähendab vajadust sellele eagrupidle suunatud teenuste arendamiseks.

Vajadus avalike teenuste arendamiseks on elanikkonna kasvuga tihedalt seotud järgmine oluline väljakutse. **Nimelt on valla investeerimisvajadus kõrge.** Kuigi tulusid on kavandatud piisavalt, tuleb pidevalt silmas pidada, et ei võetaks üle jõu käivaid kohustusi. Seega tuleb teha valikuid, optimeerida kulusid ja leida võimalus tulude suurendamiseks viisil, mis vallale üle jõu ei käiks (nt elanikkonna liigkasv).

Lisaks nimetatud peamistele väljakutsetele vajavad lahendamist mitmed spetsiifilisemat laadi küsimused:

- **Teed;** teede ja tänavate võrgustik on Harku vallas välja arendatud. Küll aga on probleemiks suur liiklustihedus ja Tabasalu alevikku läbiv transiit. Perspektiivis vajab seega lahendamist ümbersõidu küsimus. Samuti on vajadus parandada ligipääsetavust Meriküla Öppe- ja Spordikeskusele;
- **Avalik ruum;** valla asustustihedus on ebaühtlane, peamised tiheasustusalad on Tallinnaga piirnevates paikkondades. Vallal pole aga terviklikult välja arendatud keskust. Samuti on kasutamata 22 km pikkusest rannajoonest tulenev potentsiaal – pääs merele ja merelt on raskendatud;
- **Looduskeskkond;** Harku valla eripäraks on kaunis ja mitmekesine loodus. Tarvis on aga säilitada olemasolevat rohevõrgustikku (nt Sõrve looduskaitseala loomine) ja panna vastu kinnisvaraarendajate survele;
- **Ühisveevärk ja -kanalisatsioon;** viimastel aastatel on paljud süsteemid uuendatud, kuid siiski on omajagu veel teha: tarvis on rekonstrueerida ja rajada Tabasalu, Muraste, Rannamõisa, Türisalu, Vääna piirkondade ühisveevärk ja -kanalisatsioon;
- **Kultuur ja sport;** kultuurielu on vallas aktiivne. Küll aga tuntakse puudust vähemalt 500-kohalisest saalist. Probleemi leevendab Meriküla Öppe- ja Spordikeskus, kuid lahendamist vajab ligipääsetavuse parendamine, sh. ühistransport. Samuti on kavandamisel multifunktsionaalne saal Tabasalu hariduslinnakusse;
- **Haridus;** haridusega seonduvad valla lähiaastate kõige suuremad investeeringud. Riik rajab küll Tabasallu 540-kohalise riigigümnaasiumi, kuid vald on omalt poolt lubanud ehitada uue algklasside hoone ja multifunktsionaalse saali. Samuti ei ole kõik kogukonnad päri lahendusega, mille kohaselt tuleb peale põhikooli teise astme lõpetamist siirduda Tabasallu.

2 Harku valla strateegia

Harku valla arengustrateegia on üles ehitatud programmide ja valdkondlike eesmärkide põhisel.

Lisaks konkreetsetele valdkondadele on Harku valla arengukava koostamise käigus koorunud välja kolm suuremat teemavaldkonda. Esiteks, Harku vald on mereäärne omavalitsus. 22-kilomeetrine merepiir loob suurepärased eeldused nii rekreatsiooniks, kui turismi arendamiseks. Seetõttu on välja töötatud **valla merele avamise programm**. See tähendab turismiinfrastruktuuri, pääsu merele ja mereäärset (jalg)teedevõrgustikku. Teiseks oluliseks suunaks on **kaasamine ja teadlikkus**, mis hõlmab nii elanike kaasamist vallas toimuvasse kui ka teadlikkuse suurendamist, mis tähendab abivajaja märkamist, pahateo ärahoidmist, aga ka enese identifitseerimist Harku valla elanikuna. **Konkurentsivõime programm** on aga suunatud kohapealsete „tarkade“ (s.o kõrget lisandväärtust loovate) töökohtade loomisele, distantsilt töötamise võimaluste laiendamisele.

Programmid ja valdkondlikud eesmärgid moodustavad terviku. Esimesed on olulised kvalitatiivseks arenguhüppeks, valdkondlikud eesmärgid aga seavad sihid konkreetsetele väljakutsetele vastamiseks.

Kõikide tegevuste elluviimisel tuleb järgida kokku lepitud põhimõtteid.

2.1 Põhimõtted

Harku valla arengukava tuleb ellu viia alljärgnevatest põhimõtetest lähtuvalt:

- Vallas on 8 paikkonda, mille eriilmelisust arvestatakse;
- Senine ruumimuster on välja kujunenud ja see jääb põhijoontes samaks;
- Kohaliku omavalitsuse teenused on valla elanikele² kättesaadavad.

2.2 Visioon ja programmid

Visioon 2037

Harku vald on Eesti omavalitsuste lipulaev. Valda arendatakse vastutustundlikult ja Eesti kui terviku huve silmas pidades, siinsed algatused rikastavad ka teisi piirkondi. Eeskujulikud avalikud teenused on korraldatud läbimõeldult ja elanike soove ning vajadusi arvestades. Ettevõtjad teavad, et nad on Harku vallas oodatud, seda näitab nende mitmekesisus ja soov valla arengusse panustada. Elu- ja looduskeskkond on roheline ja sõbralik, õigustades täiel määral *sloganit* „Elu kui puhkus“.

² Valla elaniku all peetakse arengukavas silmas isikut, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on Harku vallas.

Programmid

- **P1. Harku valla merele avamise programm.** Valla 22-kilomeetrine rannajoon on avatud nii elanikele kui ka külastajatele. Vääna-Jõesuu rannas pakutakse heal tasemel turismiteenuseid. Rannaäär on varustatud jalg- ja rattateede võrgustikuga. Pääs merele ja merelt on hea.
- **P2. Kaasamise ja teadlikkuse programm.** Elanikud on kaasatud vallas toimuvasse. Kodanikuaktiivsus on kõrge ja inimesed huvituvad ümbritsevast. Nad oskavad abivajajaid märgata ja neid toetada. Väärsti käitumine ei jää samuti tähelepanuta. Harku vallas on turvaline elada.
- **P3. Konkurentsivõime programm.** Vallas tegutsevad ettevõtted on loonud suure lisandväärtusega kõrgepalgalisi töökohti, mis võimaldavad siinsetel elanikel koha peal tööd leida ja loodud on võimalused distantsilt töötamiseks, nii et igapäevane pendeldamine pealinna vahel on vähenenud. Toimivad meetmed tööjõuturult eemale jäänute naasmiseks.

2.3 Valdkondlikud eesmärgid

2.3.1 Valla juhtimine

E1. Valla juhtimine on asjatundlik ja eri gruppide ootustega arvestav.

2.3.2 Avalik kord ja turvalisus

E2. Harku vallas on turvaline elada.

2.3.3 Majandus

Energiamajandus

E3. Harku vald on energiasäästlik, siin rakendatakse mitmesuguseid taastuvenergiat põhinevaid lahendusi. Vallas on kasutusel erinevad taastuvenergiaallikad.

Teed

E4. Harku valla asustusüksused on omavahel hästi ühendatud. Kergliiklusteed moodustavad loogilise võrgustiku.

E5. Liiklus põhimagistraalidel on sujuv; transiit suundub Tabasalu alevikust mööda.

Avalik ruum

E6. Harku vald on loogiliste piiridega ja sidus. Vallas on selgelt välja kujunenud keskus.

E7. Harku valla avalik ruum on esteetiliselt naudingut pakkuv ja selgelt eristatava identiteediga.

Ühistransport

E8. Harku vald on kaetud optimaalse ühistranspordi võrgustikuga; siit pääseb kiiresti pealinna, samuti on tagatud ühendus kantide vahel.

2.3.4 Keskkonnakaitse

Looduskeskkond

E9. Harku vald on roheline. Selle eri osi ühendab rohekoridoride võrgustik, moodustatud on Sõrve looduskaitseala ja endised karjäärialad on rekultiveeritud. Olemasolevad loodus- ja maastikukaitsealad on säilinud. Uusi karjääre ei ole avatud.

Jäätmemajandus

E10. Harku vallas on hästi korraldatud jäätmemajandus, liigiti sortimine on muutunud harjumuspäraseks.

Heitveekäitlus

E11. Kõik Harku valla tiheasustusala, sh suvilapiirkonnad on kaetud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni võrgustikuga vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas ette nähtule.

2.3.5 Elamu- ja kommunaalmajandus

E12. Tiheasustusala on varustatud nutika tänavavalgustuse võrgustikuga.

2.3.6 Tervishoid

E13. Harku vallas on esmatasandi tervishoiuteenused (üldarstiabi, füsioteraapia, ämmaemanda teenus, koduõendus) kõigile kättesaadavad.

2.3.7 Vaba aeg, kultuur ja religioon

Külaliikumine, kultuur, sport ja noorsootöö

E14. Harku vallas toimub vilgas kultuurielu, mis rikastab elanike ja külaliste igapäeva. Selleks on loodud vastavad tingimused.

E15. Kõikidel Harku valla lastel ja noortel on võimalik saada osa noortevaldkonna teenustest kooli ja kodu lähedal.

E16. Harku vallas on mitmekesised sportimisvõimalused: loodud on tingimused nii sise- kui ka välispiirkondade harrastamiseks. Tegevusi on igale eagrupile.

Huviharidus ja -tegevus

E17. Igas Harku valla kandis on kättesaadav mitmekülgne huviharidus või -tegevus.

2.3.8 Haridus

Alusharidus

E18. Harku vald tagab kõigile oma valla 1,5 kuni 7 aastastele lastele (sh erivajadustega lapsed) kaasaegselt kvaliteetse alushariduse ja lapsehoiu.

Üldharidus

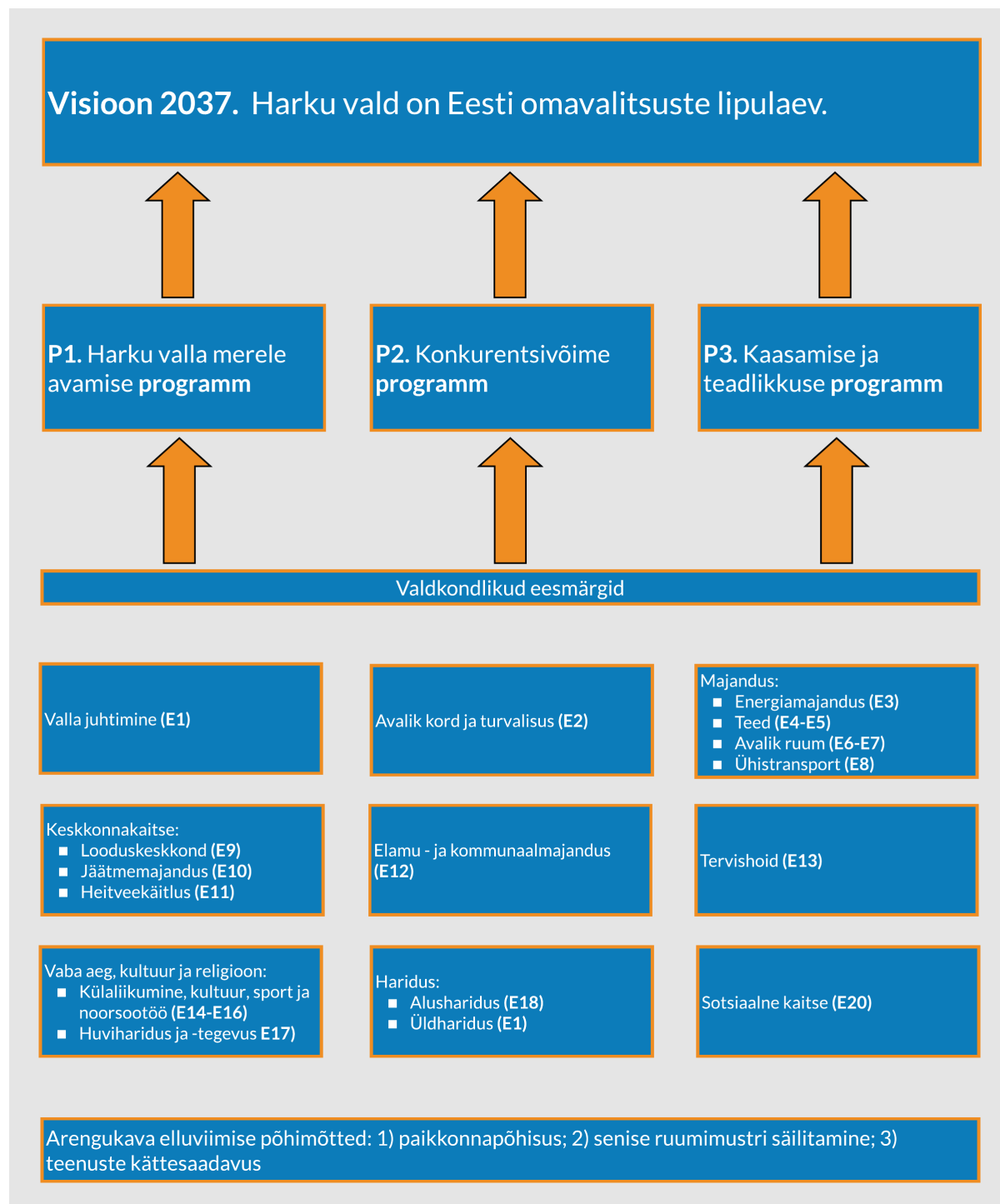
E19. Harku vallast saab Eesti parima hariduse. Harku valla õpilased (sh hariduslike erivajadustega õpilased) on valla kantides vajaduspõhiselt kindlustatud kaasaegse kvaliteetse kodulähedase põhiharidusega I-II kooliastmes ning põhihariduse III kooliastmes ja konkurentsivõimelise gümnaasimihariduse riigigümnaasiumis saavad õpilased (sh hariduslike erivajadustega õpilased) omandada Tabasalu hariduslinnakus. Loodud on mitmekesised võimalused elukestvaks õppeks.

2.3.9 Sotsiaalne kaitse

E20. Harku vallas on vajaduspõhiselt kättesaadavad kõik sotsiaalteenused ja omavalitsuse poolt määratavad sotsiaaltoetused ning täiendavad teenused.

2.4 Strateegiakaart

Strateegiakaart näitab ära põhimõtete, visiooni, programmide ja valdkondlike eesmärkide omavahelised seosed (vt Joonis 4). Programmid on oma olemuselt interdistsiplinaarsed, koosnedes mitmete eri valdkondade tegevustest. Samas panustavad otseselt või kaudselt kõik valdkondlikud eesmärgid programmide ja seeläbi visiooni täitmisesse.

Joonis 4. Harku valla strateegiakaart

3 Arengukava rakendamine

3.1 Arengukava seire

Harku valla arengukava rakendamine toimub peatükis 2 määratletud programmide ja valdkondlike eesmärkide ning peatükis 3 kokku lepitud tegevuste ja investeeringute alusel. Konkreetsete investeeringute kavandamisel lähtutakse eelarvestrateegiast ja vallaeelarves toodust.

Harku Vallavalitsus teostab arengukava üle vaatamise kaks korda aastas. Esimene kord (veebruar-märts) tegevuskava täitmise ülevaadena, mis esitatakse hiljemalt 31. maiks majandusaasta aruande osana Harku Vallavolikogule kinnitamiseks. Teine kord (juuni-juuli), mille järgselt esitatakse arengukava muutmise eelnõu volikogule hiljemalt 1. augustiks. Arengukava üle vaatamisel hinnatakse seatud eesmärkide poole liikumist ja tegevuste elluviimist ning viiakse vajadusel sisse korrektuurid. Samuti on vajalik valla arengukava üle vaadata uute strateegiliste dokumentide uuendamisel või koostamisel (nt valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava, üldplaneering jms).

Arengukava seire ja hindamine toimub neljal tasandil:

1. Peamiste makromajanduslike näitajate hindamine ja võrdlemine Eesti keskmisega (iga-aastaselt);
2. Valla võrdlemine teiste sarnaste (Tallinna linnapiirkond) omavalitsusüksustega;
3. Elanikkonna rahulolu avalike teenustega;
4. Tegevuskava täitmise hindamine (iga-aastaselt).

Makromajanduslikud näitajad, mida seiratakse:

- Elanike arv/maksumaksjate arv – soovitud tase: kuni 500 uut elanikku aastas;
- Elanike keskmine brutosissetulek kuus – soovitud tase: vähemalt 105% Tallinna linnapiirkonna keskmisest³;
- Valla põhitegevuse tulemi osakaal põhitegevuse tuludest – soovitud tase: osakaal 16,6%⁴.

Sarnased omavalitsusüksused, kellega näitajaid valdkonnapõhiselt võrreldakse (palgatase, sünnid-surmad, toetuste tase, teenuste spekter) on Viimsi, Saue, Saku, Jõelähtme, Rae, Kiili, Lääne-Harju ja Tallinn.

Rahuloluküsitlus

³ 2017. aastal oli Harku valla elanike keskmine brutosissetulek 1532 eurot kuus. Harku, Jõelähtme, Kiili, Lääne-Harju, Rae, Saku, Saue ja Viimsi valdade keskmine oli samal ajal 1438 eurot. Harku elanike brutosissetulek moodustab sellest 106,6%.

⁴ 2018. a eelarve põhjal moodustab põhitegevuse tulemi põhitegevuse tuludest 10,5% (2018. a I kv andmete põhjal).

Sellele, kas üks või teine teenus on piisavalt kvaliteetne ja kättesaadav, saavad hinnangu anda lõpptarbijad ehk valla elanikud. Seega on mõttekas selgitada välja nende arvamus, millele tuginedes kujundada otsused arengukava korrigeerimiseks.

Elanikkonna rahulolu on mõõdetud kahe aasta tagant alates aastast 2004. Sihttasemes on aga dokumendi koostamise protsessi käigus kokku lepitud. Mõõdik on täidetud, kui rahuloluküsitlusele vastanutest 75% on teenustega rahul.

Rahuloluküsitlused viiakse läbi kandipõhiselt erinevate teenuste lõikes. Hinnangut küsitakse vastavalt valdkondlike eesmärkide jaotusele.

Rahuloluküsitlused viiakse läbi kindlate ajaperioodide tagant (3 aastat). Järgmine küsitlus on kavas läbi viia 2020. aastal.

Küsitluse läbiviimine, sh küsimustiku ettevalmistamine tellitakse pädevalt teenusepakkujalt. Valimi koostamisel järgitakse kandipõhist elanikkonna soolis-vanuselise struktuuri tagamaks piisav representatiivsus.

Tegevuskava täitmist mõõdetakse nn valgusfoori meetodil:

- **Punane** – tegevust pole alustatud. Tegevuse suhtes pole midagi toimunud, puuduvad konkreetsed vastutajad, tähtajad ja ressursid;
- **Kollane** – tegevus on täitmisel (eraldi hinnang, kas plaanipäraselt või esineb kõrvalekaldeid);
- **Roheline** – tegevus/investeering on ellu viidud.

Hindamisejärgselt võetakse vajadusel ette korrigeerivaid tegevusi tegevuskava tulemuslikuks täitmiseks.

3.2 Tegevused ja investeeringud

Harku valla tegevuskava (investeeringutekava) järgib eelarvestrateegia jaotust. Lähima 4 aasta kohta on tegevuskava (investeeringute kava) detailsem, välja on toodud tegevuste ja investeeringute eeldatavad maksumused (vt määruse Lisa 3 investeeringute kava).

4 Riskide maandamine

Arengukava elluviimist võivad ohustada mitmed tegurid. Kui need on aga teada, saab võimalikeks kõrvalmõjudeks valmis olla. Iga riski puhul on välja toodud selle esinemise tõenäosus (madal, keskmine, kõrge) ja mõju (nõrk, keskmine, tugev).

Tabel 1. Arengukava riskianalüüs

Risk	Esinemise tõenäosus	Mõju	Korrektiivsed tegevused
Olupoliitikast tingitud suunamuutused – pidev eesmärkide ümber vaatamine, tegevuskava muutmine	Keskmine	Tugev	Eesmärkide ja tegevuste muutmisel kõikide osapooltega, sh, kuid mitte ainult külakogukonnad, ettevõtjad, opositsioon arvestamine; laiapõhjaliste arutelude korraldamine
Valla tulubaasi planeeritust väiksemaks kujunemine – kavandatavaid investeeringuid ei ole võimalik ellu viia	Väike	Tugev	Tegevuskava ja eelarvestrateegia korrigeerimine vastavalt muutunud reaalsusele, kaasates prioriteetide seadmisel kõiki asjaomaseid osapooli
Vallavalitsuse organisatsiooni vähene suutlikkus – kõiki tegevusi ei suudeta ellu viia	Väike	Keskmine	Vajadusel lisatööjõu palkamine, struktuurimuudatuste tegemine
Kogukondade tugev vastuseis kavandatavatele tegevustele	Väike	Keskmine	Sõlmküsimustes laiapõhjaliste arutelude korraldamine, ekspertide kaasamine täiendavate analüüside tegemiseks